

økonomiske Reform, og saa vidt vi kunde at gennearbejde og fremme en Reform af den indirekte Beskatning, og lad mig føje til: der have vi i de seneste Aar faaet en stærk, levende og virksom allieret i det ærede Medlem for Slagelse, som jeg med Glæde saa kaldet til Folketingets Ordfører med Hensyn til de indirekte Skatter. Og det Arbejde, der er gjort fra Demokratiets Side rundt i vort Land har ogsaa sat Frugt, det er begyndt at gaa op for Folket i videre og videre Kredse, at det er der Skoen væsentligst trykker. Og det er ogsaa fra Befolkningens Side ganske naturligt. De Skatter, som vi have at betale til Staten, kunne vi finde os i, dersom de ellers blive anvendte paa en forsvarlig Maade, thi vi vide, at vi derved fremme et Samfundsjemed, men det som fremfor noget andet vækker Befolkningens Uvilje, det er det, at der gives Adgang til privat Beskatning. Det vækker vor Uvilje, at den ene Borger skal kunne beskatte den anden i egen personlig Interesse og tilmed saaledes, at den samme Befolkning, der ikke nyder godt af denne Beskatning, gennem den Skat, den yder, skal medvirke til den Strøm fra de ubeskyttede Erhverv ind til de beskyttede, som sker i en saa vid Omkreds hele Landet over. Det er denne Betragtning, som giver Sagen stærkere Rødder ude i vor Befolkning, og jeg tror ikke, at de Herrer nu mere vil formaa at bryde den Oplysning, som Befolkningen har erhvervet sig. Lige over for denne Beskyttelse har det fra gammel Tid, fra den Tid, da Krieger og Fenger ledede vore Toldlovsforhandlinger været den gældende Opfattelse, at Beskyttelsen kun kunde forsvares som midlertidig Foranstaltning til at opretholde Virksomheder, der levede under ganske ekstraordinære Forhold. Lige saa vist som man ikke ved nogen Reform skulde gribe saaledes ind, at man kuldastede bestaaende Erhverv og Virksomheder, lige saa vist burde efter den gamle Opfattelse vor Toldlovgivning være en saadan levende Lovgivning, der fulgte med hele Samfundets økonomiske Udvikling, blev afpasset derefter fra Aar til andet, ja, Idealet var, som det findes i adskillige Lande, at Toldlovgivningen overhovedet kun gælder for tolv Maaneder. Det er den gamle Toldlovsbetragtning, og det har man søgt i sin Tid at fremme. Vi have været nær ved Idealet, mere eller mindre nær, mangfoldige Gange; det er bristet atter og atter, vi leve den Dag i Dag under Trykket af disse Skanser, som jeg nævnede, de stærke Interesser og

den mere eller mindre udbredte Uvidenhed. Nu var man naaet til en Løsning, som utvivlsomt er sket under det ærede Medlem for Slagelses Auspicier, en Løsning, som visselig ikke er ideal, men som jeg er inderlig overbevist om indeholder og rummer saa meget, som de, der mest levende interessere sig for en Reform af den indirekte Beskatning, mente at kunne naa. Tro de Herrer, at der i den Henseende kunde naas mere, saa gør mere, de skulle finde min Understøttelse lige over for alt muligt gennemførligt paa dette Omraade, men de maa have ment, at ogsaa det, som der er opnaaet i Toldudvalget, i og for sig har været forsvarligt og har kunnet tilfredsstille de Krav, som for Tiden maa stilles. Naar dette nu kastes til Side og vrages, saa at vi atter i dette Øjeblik naa til det samme Resultat, som vi ere naaede til saa mangfoldige Gange i de 30 Aar, jeg har siddet i Rigsdagen, nemlig til Nul, saa vil jeg i højeste Grad beklage det og ikke alene, fordi der kommer et Led mere i Kæden af alle de skuffede Forventninger, som vi have næret i Løbet af hele denne Menneskealder, men tillige, fordi jeg tror, at Øjeblikket nu er mere kritisk end nogen Sinde. Den Løsning, som der her foreligger, er af den Art, forekommer det mig, at jeg ikke kan tro andet, end at man fra alle Sider burde modtage den, jeg kunde gerne sige med Kyshaand, for at der endelig kunde blive en Løsning paa disse Sager bragt til Veje. Naar det ikke sker nu, saa ere vi dermed kastede bort fra det Mæglings Grundlag, hvorpaa der hidtil er arbejdet, og Følgen vil utvivlsomt blive, at de store og stærke økonomiske Modsætninger i vort Folk ville skabe sig Udtryk paa ganske anden Maade. Der vil blive en Kamp paa det økonomiske Omraade, som bliver; frygter jeg, af større lidenskabelig Natur end den nogen Sinde har været paa det politiske, thi der ere de personlige og direkte Interesser i en saa overordentlig høj Grad interesserede. Og De maa ikke tro, at denne Kamp, naar den sættes paa Spidsen, mellem de to modsatte økonomiske Lejre, er let afgjort og let gennemkæmpet. Det er utvivlsomt saa, at Protektionismen selv i dens mest udprægede Form ingenlunde er lamslaaet her i Landet, og hvad end den kommende Kamp kan medføre, er en Ting sikker, at den vil blive oprivende maaske i endnu højere Grad, end nogen Sinde den politiske har været. Og hvad det endelige Resultat bliver? Ja, jeg vil nødig tvivle derom, fordi da maatte man tvivle om alt det Oplysningsarbejde, der var gjort i vort